

PRESENTACIÓ

Aquest llibre és el resultat de la Jornada *La narrativa catalana al segle XXI, balanç crític*, organitzada per la Societat Catalana de Llengua i Literatura, que tingué lloc a l'Institut d'Estudis Catalans el 26 d'octubre de 2018. Seguint la pauta de la jornada del 2016, dedicada a revisar la poesia d'aquest segle, la sessió volgué contribuir al debat sobre la creació actual incidint en un dels terrenys més fèrtils de la literatura: la narrativa. Més concretament, amb aquesta iniciativa es pretenia fer balanç a un gènere que, d'una banda, posa a prova el pols de la creació literària i, de l'altra, tensa unes dinàmiques socials, indestriables, en el segle XXI, de desafiaments com la globalització, la crisi econòmica o la interrelació amb altres formes de consum cultural.

En aquest context volguérem donar protagonisme a una sèrie d'actors que, des de plataformes molt diverses, participen de la maquinària subjacent a la narrativa actual: la crítica, l'anàlisi, l'edició i, òbviament, la creació. Així, la ponència inicial, a càrrec de Francesco Ardolino, fou una lectura de les condicions d'anàlisi de la narrativa més recent. L'estudiós partí dels problemes que suposa, des de la crítica actual, el mateix exercici de la crítica, i indagà en les possibilitats d'estudi i de canonització del sistema narratiu actual, tot tenint en compte dos factors: les dificultats epistemològiques que suposa acarar-se al fet literari en un context de proliferació de plataformes pretesament *crítiques*; i el fracàs d'unes polítiques que han abdicat en les seves funcions de reforçament estructural de l'espai cultural. Finalment, Ardolino acaba elaborant una temptativa de cànon d'obres, entenent-lo més com a eina de treball que com a resultat.

Les comunicacions següents contribuïren a parcel·lar el territori

narratiu: Antoni Isarch i Manel Ollé feren, respectivament, un balanç de la novel·la i del conte; Josep Lluch ens apropà al sistema editorial mentre que Màrius Serra ens descrigué el model de llengua emprat pels escriptors. Tot i les dificultats de tractar la literatura del present, els estudiosos a qui encomanàrem aquests treballs no defugiren el risc de fer-ho. Isarch reflexionà sobre les dificultats inherents a qualsevol proposta de classificació i inventari i, intentant defugir les etiquetes, optà per definir sis «nuclis d'interès superposats» entorn dels quals analitza algunes de les aportacions més interessants de la novel·la actual. Ollé, per la seva part, destacà l'emergència de noves editorials i webs que han contribuït al conreu del conte, especialment per part d'una generació jove que l'ha renovat i li ha donat prestigi. Entre la proliferació d'apostes, destaca l'aparició d'autors interessats per uns «nous realismes», que qüestionen la realitat social, i l'ús d'un llenguatge al marge de la prosa funcional i transparent, sovint associada al periodisme, que dominà en el conte dels anys vuitanta i noranta del segle passat. Els textos de Lluch i de Serra reprenen dos dels temes introduïts per Isarch i Ollé: la profunda transformació en el sistema editorial català i l'eclosió de noves editorials amb la clara voluntat de crear una marca identificativa, que connecti amb els nous públics (Lluch); i la gran diversitat d'opcions lingüístiques introduïda pels narradors del nou mil·lenni, que supera, i de molt, la vella dicotomia entre català normatiu i català del carrer (Serra).

El volum es clou amb la taula rodona *Com és la narrativa del segle XXI?* que protagonitzaren els creadors. Moderada per Antoni Isarch, hi participaren quatre autors de generacions i d'interessos diferents: Manuel Baixauli, Francesc Serés, Maria Guasch i Jenn Díaz. Entre els temes que s'hi abordaren (i que suscitaren un fèrtil debat amb el públic) sorgiren qüestions com la relació dels escriptors amb uns determinats referents literaris i artístics, el pols amb la realitat del moment i l'ús de la llengua.

El resultat final de la lectura dels materials que s'apleguen en aquest volum permet adonar-nos de la indiscutible riquesa i varietat que ha assolit la narrativa, en llengua catalana, al llarg de les dues dècades del segle en què vivim. No en va, gràcies als diferents treballs, ja

comencem a entreveure la possibilitat de fixar uns títols i uns autors per als amants i estudiosos del gènere i que només el pas del temps ens indicarà si arribaran a ser imprescindibles —o canònics— en l'esdevenir de la nostra literatura.

JOSEP CAMPS ARBÓS I MARIA DASCA